



นาอั้ง

ตำนานนกกาลก่อน





บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ บรรณารักษ์, นางสาวศิริรัตน์ แสนสามารถ และคณะ. (2559). **นางิ้วตำนาน
กาลก่อน**. โครงการน้อมนำการพัฒนาตามแนวพระราชดำริมาบูรณาการต่อยอดงานพัฒนา
การศึกษา พ.ศ. 2559 สำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

หนังสือสำหรับชุมชน และโรงเรียนบ้านนางิ้ว ตำบลยางคำ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น



ณ หมู่บ้านที่แวดล้อมไปด้วยภูเขาแห่งหนึ่งมีชื่อว่า “ยางคำ” ชาวบ้านบ้านยางคำมีอาชีพเกษตรกรรม หลายนครครอบครัวต่างพากันย้ายออกจากหมู่บ้านมาอยู่ที่นาเพื่อมาเผาทรัพย์สินและพืชพันธุ์ที่ปลูกขึ้นเพราะที่นาอยู่ไกลจากบ้านมาก ต่อมาผู้คนเริ่มอพยพไปอยู่ที่นามากขึ้นประมาณได้ 10 กว่าครัวเรือน หลังจากนั้นไม่นานก็เกิดไข้มาลาเรียระบาดขึ้นในหมู่บ้าน จนนายสิงห์และผู้นำที่เข้มแข็งของหมู่บ้านเสียชีวิตไป 2-3 คน ชาวบ้านจึงขาดบุคคลที่สามารถพึ่งพาได้ จึงได้อพยพกลับเข้าหมู่บ้านยางคำเช่นเดิม บริเวณนั้นจึงได้ชื่อเรียกว่า “โคกบ้านฮ้าง” ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นที่นาที่สวนไปแล้ว ส่วนผู้ที่ไม่ย้ายกลับก็ไปอยู่ที่นาของตน



สองปีต่อมา มีกลุ่มนักเลงเดินทางมาจากจังหวัดมหาสารคาม ผู้นำกลุ่มคือ นาย คำเสาร์ สีสมภาร หรือหลวงตันและนายเส็ง อุปรัง กับพรรคพวกอีกประมาณ 9-10 คน ได้หลบหนีตำรวจเข้ามาพักอยู่ในบ้านยางคำ



นายคำเสาร์และพรรคพวกได้พักอยู่บ้านยางคำอยู่ช่วงหนึ่ง จนกระทั่งได้ไปพบ
พื้นที่บริเวณดินเขาใกล้บ้านยางคำ ซึ่งเป็นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การ
เพาะปลูกและสร้างบ้านเรือน

นายคำเสาร์เป็นผู้นำในการพาชาวบ้านไปตั้งถิ่นฐานและทำมาหากินในบริเวณนั้น ๕
จนบริเวณนั้นกลายเป็นหมู่บ้านเล็กๆขึ้น



6



หลังจากนั้นอีกไม่นานก็มีผู้คนพากันอพยพจากหมู่บ้านยางคำมาที่หมู่บ้านที่สร้างขึ้นใหม่ จนมีครอบครัวมากถึง 30 หลังคาเรือน

หมู่บ้านที่สร้างขึ้นใหม่ในขณะนั้นยังไม่มี การแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน การปกครองขึ้นตรงกับหมู่บ้านอย่าง คำ ผู้ใหญ่บ้านอย่าง คำ จึงมอบหมายให้นายบุตรดี หลวงกอง ซึ่งเป็นญาติของผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ดูแลบ้านนาจั่วไปพลางๆ ไปก่อน 7



ในปี พ.ศ. 2465 มีการแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านขึ้นมาปกครองหมู่บ้านแห่งใหม่ คือ นายเส็ง อูปรัง ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก





หมู่บ้านแห่งใหม่นี้มีชื่อว่า “บ้านนาจั่ว” มีที่มาของชื่อหมู่บ้านจากในตอนเริ่มแรกชาวบ้านส่วนมากเรียกว่า “บ้านนา” เพราะคำว่า “นา” คือเอาชื่อตามพื้นที่นาที่เป็นที่ตั้งของหมู่บ้าน

คำว่า “จิ้ง” เอาชื่อมาจากลำห้วยที่ไหลรอบหมู่บ้านด้านทิศตะวันออกที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ ชื่อว่า “ลำห้วยจิ้ง” ซึ่งลำห้วยจิ้งมีที่มาของชื่อจาก จิ้งป่าที่มีอยู่ช้ำๆ ลำห้วย



ชาวบ้านได้เห็นฟ้องต่อกันให้ใช้ชื่อว่า “บ้านนาจิว” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

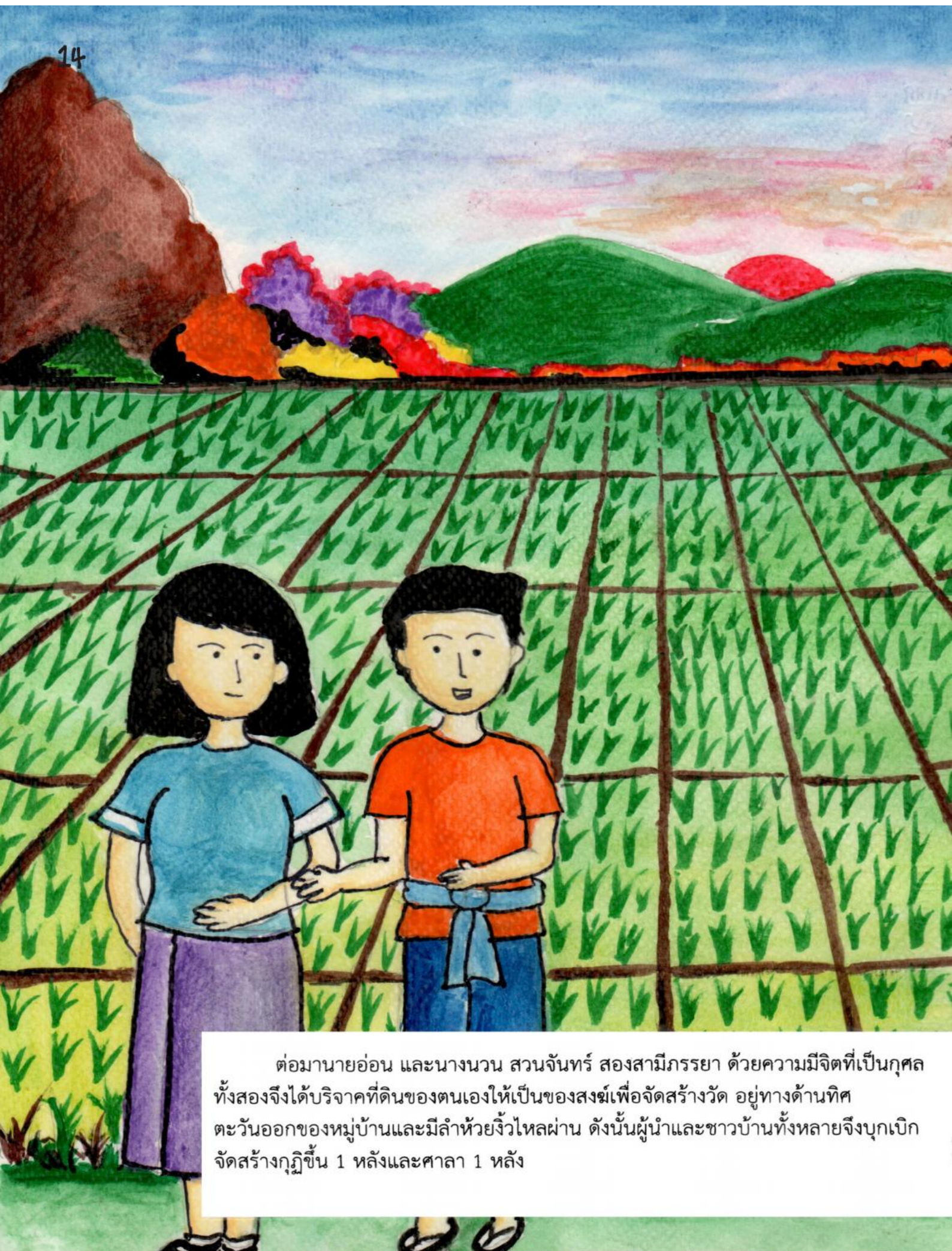




เมื่อเริ่มจัดตั้งหมู่บ้านไม่ถึงปีก็ได้มีพระธุดงค์องค์หนึ่งมาปักกลดอยู่ข้างหมู่บ้าน ชื่อว่า พระแท่น ท่านได้มาปักกลดไม่ไกลจากหมู่บ้านเท่าใดนัก



เมื่อชาวบ้านทราบข่าวเรื่องพระธุดงค์ที่ได้มาปักกลดอยู่ข้างหมู่บ้าน ด้วยพลังศรัทธาจึงพากันไปสร้างที่พักให้ท่านพอได้บังแดดและฝน



ต่อมานายอ่อน และนางนวน สอนจันทร์ สองสามีภรรยา ด้วยความมีจิตที่เป็นกุศล ทั้งสองจึงได้บริจาคที่ดินของตนเองให้เป็นของสงฆ์เพื่อจัดสร้างวัด อยู่ทางด้านทิศ ตะวันออกของหมู่บ้านและมีลำห้วยจั่วไหลผ่าน ดังนั้นผู้นำและชาวบ้านทั้งหลายจึงบุกเบิก จัดสร้างกุฏิขึ้น 1 หลังและศาลา 1 หลัง



การสร้างวัดบริเวณนี้เพราะที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมในทุกด้านจึงได้ตั้งชื่อให้ชื่อที่เป็นมงคลตามสภาพพื้นที่ว่า “วัดส้าราญ” ตั้งแต่นั้นมา พระที่เข้าจำพรรษาองค์แรกคือ หลวงปู่แห่น ต่อมาท่านได้เดินทางไปธุดงค์ไปที่อื่น หลังจากนั้นก็มีพระมาจำพรรษาที่วัดแห่งนี้มิได้ขาดตลอดจนถึงปัจจุบัน

16 ปัจจุบันได้ขยายพื้นที่ออกไปอีกโดยการซื้อที่ดินเพิ่ม เพื่อทำเป็นสระน้ำ
อุปโภคบริโภค และที่ตั้งสำนักสงฆ์เดิมก็ได้กลายเป็นที่ตั้ง “โรงเรียนบ้านนางิ้ว”



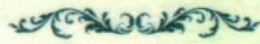


หลังจากที่ชาดำฟังคุณตาเล่าเรื่องประวัติหมู่บ้านนาจิวแล้ว ชาดำก็ได้เกิดความคิดใน การที่จะนำประวัติหมู่บ้านนาจิวไปทำรายงาน



ชาดำจึงได้นำเรื่องที่ตนได้ฟังจากคุณตาเมื่อวันก่อนไปเล่าให้กำปิ่นและกานพลู ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทฟังอย่างภาคภูมิใจ ทำให้กำปิ่นและกานพลูรู้สึกคิดหนักขึ้นเพราะทั้งสองก็ยังไม่สามารถหาหัวข้อรายงานทำส่งคุณครูได้เลย

เกร็ดความรู้ท้ายเล่ม ประวัติหมู่บ้านน้ำจู้



เริ่มจากบุคคลเพียงไม่กี่คนได้ออกจากหมู่บ้านมาอยู่ที่นาของตนเพื่อเฝ้าสิ่งของและสิ่งที่ปลูกขึ้น เพราะที่นาอยู่ไกลจากบ้านมาก ประมาณ 5-6 กิโลเมตร ก็มีคำว่า “ออกจากหมู่บ้านนั้นก็คือบ้านยางคำ” ปัจจุบันเป็นหมู่บ้านตำบล คือ ตำบลยางคำ ครั้งแรกมีประมาณ 5 ครอบครัวได้มาสร้างบ้านเรือนอยู่ที่โคกป่าข้างๆ นาพ่อสิงห์ พ่อแน่น พ่อหนู อีกสองคนไม่ปรากฏชื่อ

1 ปีผ่านไปก็อพยพตามกันมาอีก ผู้เล่าบอกว่าประมาณ 10 กว่าครัวเรือน แต่ขณะนั้นชาวบ้านเกิดไข้มาลาเรีย ประจวบกับนายสิงห์และผู้หน้าที่เข้มแข็งของหมู่บ้าน 2-3 คนจากไป ผู้อยู่อาศัยอยู่ไม่ได้ จึงได้กลับเข้าหมู่บ้านอีก จึงได้ชื่อเรียกว่า “โคกบ้านฮ้าง” ปัจจุบันกลายเป็นที่นาที่สวนไปแล้ว ส่วนผู้ที่ไม่ย้ายกลับก็ไปอยู่ที่นาของตน อีก 2 ปีต่อมา มีนายคำเสาร์ สีสมภาร หรือหลวงตันกับพวกพวกอีกประมาณ 9-10 คนได้พาครอบครัวมาจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นคือที่อยู่ปัจจุบัน ไม่นานหลายครอบครัวก็อพยพจากหมู่บ้านยางคำจนได้ถึง 30 หลังคาแต่ยังไม่มีผู้ใหญ่บ้าน การปกครองขึ้นตรงกับหมู่บ้านยางคำ ผู้ใหญ่บ้านอยู่ที่บ้านยางคำและได้มอบหมายให้นายบุตรดี หลวงกอง ซึ่งเป็นญาติของผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ดูแลบ้านน้ำจู้เป็นการชั่วคราวรอการจัดตั้งหมู่บ้านอย่างเป็นทางการต่อไป

การจัดตั้งหมู่บ้านครั้งแรกเป็นเสียงเรียกชื่อจากคนทั่วไปว่า “บ้านนา” ต่อมามีการตั้งผู้ใหญ่บ้านขึ้นมาปกครองในปี 2465 คือ นายเส็ง อุประัง เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก จึงได้ทูลนามบ้านใหม่ขึ้นว่า “บ้านน้ำจู้” หมู่ที่ 11 ตำบลจระเข้ คำว่า “นา” คือเอาชื่อตามพื้นที่นา คำว่า “จู้” เอาชื่อมาจากลำห้วยที่ไหลรอบหมู่บ้านด้านทิศตะวันออกที่ชาวบ้านอาศัย ชื่อลำห้วยจู้ ซึ่งลำห้วยจู้ได้นามมาจาก จ้วป่าที่มีอยู่ข้างๆลำห้วย จึงได้ชื่อว่าบ้านน้ำจู้มาจนถึงปัจจุบันคือ เป็นชื่ออันเป็นมงคล ตั้งแต่ตั้งหมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน มีผู้ใหญ่บ้าน 9 คน คือ

- | | |
|-------------------------|-----------------------------------|
| 1. นายเส็ง อุประัง | พ.ศ.2465 – ไม่ทราบ พ.ศ. ที่แน่นอน |
| 2. นายสี ทองอินทร์ | ไม่ทราบ พ.ศ. ที่แน่นอน |
| 3. นายสุพัฒน์ หล้าทุม | ไม่ทราบ พ.ศ. ที่แน่นอน |
| 4. นายเคน เชื้อนโยธา | ไม่ทราบ พ.ศ. ที่แน่นอน |
| 5. นายสาร ฮ้อยคำ | พ.ศ. 2516 – 2528 |
| 6. นายคำพันธ์ สวนจันทร์ | พ.ศ. 2528 – 2544 |
| 7. นายสุภาพ แสงหัวช้าง | พ.ศ. 2544 – 2549 |
| 8. นายบัวเขียว ฮ้อยคำ | พ.ศ. 2549 – 2554 |
| 9. นายรุ่ง สวนจันทร์ | พ.ศ. 2554 – ปัจจุบัน |

ปัจจุบันบ้านน้ำจู้ได้แบ่งการปกครองออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ บ้านน้ำจู้ หมู่ 5 และ หมู่ 12

(ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539)

เกร็ดความรู้ห้ามเล่น ประวัติวัดสำราญ



เริ่มจัดตั้งหมู่บ้านไม่ถึงปี ก็มีพระพุทธรูปหนึ่งมาปักกลดข้างๆหมู่บ้านชื่อ พระแท่น (ไม่ทราบฉายา) มาปักกลดห่างจากหมู่บ้านประมาณ 2-3 เส้น ชาวบ้านจึงพากันไปสร้างที่พักที่พอหลมแดดลมฝนได้ 1 หลัง ต่อมาผู้มีจิตเป็นกุศลจึงบริจาคที่ดินของตนเองให้เป็นของสงฆ์เพื่อจัดสร้างวัด คือ นายอ่อน - นางนวน สวนจันทร์ สามิภรรยาได้บริจาคที่ดินประมาณไร่กว่าๆ ที่ดินที่บริจาค่นั้นอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้านและมีลำห้วยจิวไหลผ่านเหมาะสำหรับที่จะสร้างวัด ดังนั้นผู้นำและชาวบ้านทั้งหลายจึงบุกเบิกจัดสร้างกุฏิขึ้น 1 หลังและศาลา 1 หลัง เหตุที่สร้างวัดตรงนี้เพราะสมบูรณ์ด้วยสถานที่และน้ำท่า ซึ่งเหมาะสมทุกอย่างจึงได้ตั้งชื่อว่าวัดสำราญตั้งแต่นั้นมาและให้ชื่อที่เป็นมงคลตามสภาพพื้นที่ และพระที่เข้าจำพรรษาแรก คือ หลวงปู่แท่น อยู่ได้ประมาณ 4-5 พรรษา ท่านได้ธุดงค์ไปที่อื่น หลังจากนั้นก็มีพระมาจำพรรษาที่วัดแห่งนี้มิได้ขาดตลอดจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันได้ขยายพื้นที่ออกไปอีกโดยการซื้อที่ดินเพิ่ม เพื่อทำเป็นสระน้ำอุปโภคบริโภค ปัจจุบันพื้นที่วัดมีประมาณ 8 ไร่ 2 งาน ที่ดินก่อสร้างตัวอาคารประมาณ 4 ไร่ 2 งาน แบ่งเป็นสระน้ำประมาณ 4 ไร่

สิ่งปลูกสร้าง

1. ศาลาการเปรียญ 1 หลัง
2. กุฏิสงฆ์ 3 หลัง
3. โบสถ์น้อย 1 หลัง
4. ศาลาพักร้อน 1 หลัง
5. โรงครัว 1 วัด
6. ห้องน้ำ 3 หลัง จำนวน 10 ห้อง
7. เมรุ 1 หลัง
8. ศาลาธรรมสังเวช 2 หลัง
9. ห้องเก็บของ 1 หลัง
10. ประตูเข้าวัด 2 แห่ง
11. สร้างกำแพงวัด 3 ด้าน

สร้างขึ้นทดแทนของเก่าที่ชำรุด 48 ช่อง ช่องละ 3 เมตร รวมสร้างเสร็จ 144 เมตร งบประมาณทั้งสิ้น 427,199 บาท (สี่แสนสองหมื่นเจ็ดพันสองร้อยเก้าสิบบาทถ้วน)

ไวยาวัจกรประจำวัดสำราญมีรายนาม ดังต่อไปนี้

1. นายเขียน สมศรี
2. นายสุรัตน์ คุ่มชาติตรา

พื้นที่ปลูกสร้างอาคารวัด 4 ไร่ 2 งาน 3 ตารางวา

พื้นที่สระน้ำ 4 ไร่ 2 งาน 52 ตารางวา

กว่าจะมาเป็นหนังสือเล่มเล็ก



ร่วมกันวางแผน



ลงพื้นที่สัมภาษณ์ปราชญ์



ร่วมกันออกแบบสร้างสี่ล้อให้ตัวละคร



ยินดีกับความสำเร็จ

โรงเรียนบ้านนาจัว ครู นักเรียน ปราชญ์ท้องถิ่น ชาวบ้าน ในชุมชนบ้านนาจัว

นายทรงคุณ รินทาฐ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาจัว
นางปรียาภรณ์ สุรียา	ครู / ผู้ประสานงาน
นางเนาวรัตน์ เจริญทรัพย์	ครู / ผู้ประสานงาน
นางสาวนิภาพร ทินช่วย	ครู / ผู้ประสานงาน
นางสมผล ราชโพธิ์ศรี	ครู
นายเจษฎา ทองสมบัติ	ครู
นายวุฒินันท์ วิเศษนันท์	ครู
นางคำพลอย คุ่มชาติตรา	ผู้ประสานงาน
นายเขียน สมศรี	ปราชญ์ท้องถิ่นด้านประวัตินมูบ้านนาจัว
นายพรหมมา ราชเหลา	ปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้เรื่องแก้ง
นางบุตรีดี สุดวิสัย	ปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้เรื่องแก้ง
นายอุดม สีนอเพี้ย	ปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้เรื่องแก้ง
นางทองเหลือง อัจฉนตรี	ปราชญ์ท้องถิ่นด้านภูมิปัญญาเรื่องกลอย
นางพัชรินทร์ อัจฉนตรี	ปราชญ์ท้องถิ่นด้านภูมิปัญญาเรื่องกลอย
เด็กชายรัตนวรรณ รินทาฐ	นักเรียน
เด็กชายกฤษดา ภาภูคำ	นักเรียน
เด็กชายกฤษดา นัคเรศ	นักเรียน
เด็กหญิงนิต้า มีคำทอง	นักเรียน
เด็กหญิงสุรัชฎา คุ่มชาติตา	นักเรียน
เด็กหญิงพิมพ์พร ฮ้อยคำ	นักเรียน
เด็กหญิงอริสสา ลีวัลย์	นักเรียน
เด็กหญิงชลธิชา ศรีตงเค็ง	นักเรียน
เด็กหญิงพิลาวัลย์ อัจฉนตรี	นักเรียน

หนังสือเรื่อง นางจิวตำนานกาลก่อน
สำหรับชุมชนและโรงเรียนบ้านนางิ้ว ตำบลยางคำ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
ผลิตและสร้างขึ้น ตามแผนงาน

โครงการน้อมนำการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ มาบูรณาการต่อยอดงานพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2559
สำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.เพ็ญประภา เพชระบูรณิน	ผู้จัดการสำนักงาน
ดร.ประยุทธ์ ชูสอน	ที่ปรึกษาโครงการ
ดร.พงษ์ศักดิ์ ยั่งยืน	ที่ปรึกษาโครงการ
ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์	หัวหน้าคณะทำงานโครงการ
ผศ.ดร.นิลาวรรณ ฉันทะปรีดา	คณะทำงานโครงการ
ผศ.ดร.วิลาวัลย์ ชมนิรัตน์	คณะทำงานโครงการ
ผศ.ดร.ยศ บริสุทธิ์	คณะทำงานโครงการ
นางเบญจมาภรณ์ มามูข	คณะทำงานโครงการ
ดร.เชษฐา โพธิ์ประทับ	คณะทำงานโครงการ
น.ส.วริษฐา หงษ์กาญจนกุล	คณะทำงานโครงการ
น.ส.สาวิตรี ศรีมงคล	คณะทำงานโครงการ

คณะวิทยากร ปฏิบัติการในชุมชน สร้างและผลิตหนังสือเล่มเล็กและภาพยนตร์สั้น
อาจารย์และนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์	บรรณาธิการ	อาจารย์
นางสาวศิริรัตน์ แสนสามารถ	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวจามจรี อินไชยา	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวนนท์นี สีเสน	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวสุชาดา เชียงเงิน	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นายธิติวัดน์ เลิศขามป้อม	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวนัจฉรินทร์ กลางมณี	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาววาธินี สืบเสาร	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา

โรงเรียนบ้านนาจิว ครู นักเรียน ปราชญ์ท้องถิ่น ชาวบ้าน ในชุมชนบ้านนาจิว

เด็กหญิงธิดาภรณ์ โคคำ	นักเรียน
เด็กชายสุรชาติ ภาษา	นักเรียน
เด็กหญิงพิลัยพร ยินดี	นักเรียน
เด็กชายวรฤทธิ์ หาญพยัคฆ์	นักเรียน
เด็กชายรพีพรรณ เทียงโยธา	นักเรียน
เด็กชายสมพล ฮ้อยคำ	นักเรียน
เด็กชายรัชชานนท์ มาศรี	นักเรียน
เด็กชายเสฏฐวุฒิ คุ่มชาติตา	นักเรียน
เด็กชายธนภูมิ ลีวัลย์	นักเรียน
เด็กชายลัทธพล รินทาฐ	นักเรียน
เด็กหญิงณัฐชา เพ็ญวงศ์	นักเรียน
เด็กหญิงนัฐพร สอสมบุรณ์	นักเรียน
เด็กหญิงปัญญาลักษณ์ อาฤทธิ	นักเรียน
เด็กหญิงเจนจิรา เฟ็งคุณ	นักเรียน
เด็กหญิงศศิประภา จันทรสมบัติ	นักเรียน
เด็กชายรัชชานนท์ ประดับแก้ว	นักเรียน
นายรุ่ง สอนจันทร์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5
นายพิรมย์ รินทาฐ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 12
นายจันสี พุทธเสน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5
นางสาวเสาวคนธ์ เทพรังสฤษฏ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5
นางสาววารุณี เข็มบุญ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 12
นางยุวรี สมศรี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 12

